

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง รูปแบบการสื่อสารในครอบครัว ของพ่อแม่ในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบวัดครั้งเดียว (One Shot Descriptive Study) โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในด้านต่างๆ เพื่อหาข้อสรุปจากผลการศึกษาที่ได้มา โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรเป้าหมายสำหรับการวิจัยครั้งนี้คือ พ่อหรือแม่ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ข้อมูลจำนวนประชากรทั้งหมดได้จาก เอกสารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ระบุจำนวนนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. 2546 จำนวนทั้งสิ้น 37,628 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กำหนดจำนวนตัวอย่างใช้วิธีเปิดตารางสำเร็จของ Taro Yamane (วิเชียร เกตุสิงห์, 2543 : 24) โดยผู้วิจัยกำหนดความเชื่อมั่นไว้ที่ระดับ 95% และความผิดพลาดไม่เกิน 5% ได้จำนวนตัวอย่าง 394 คน

วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เลือกจากพ่อหรือแม่ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนในความควบคุมของสำนักคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (โรงเรียนเอกชน) จำนวน 248 แห่ง โรงเรียนในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย (โรงเรียนสาธิต) จำนวน 5 แห่ง และโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 361 แห่ง โดยใช้วิธีการสุ่มโดยแบ่งตามประเภทโรงเรียน (Stratified Random Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ทำการสุ่มเพื่อคัดเลือกโรงเรียนจากแต่ละประเภท โดยสุ่มมาประเภทละ 2 โรงเรียน ได้แก่

ประเภทโรงเรียน	ชื่อโรงเรียน
โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร	วัดประยูรวงศ์
	วัดบางปะกอก
โรงเรียนเอกชน	ทิวไผ่งาม
	อัสสัมชัญธนบุรี
โรงเรียนสาธิต	สาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แผนกประถม
	สาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แผนกประถม

2. เมื่อคัดเลือกโรงเรียนที่จะศึกษาได้แล้ว จึงใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากพ่อหรือแม่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 โดยแบ่งตามสัดส่วนของนักเรียนแต่ละชั้น จำนวน 75 คนต่อโรงเรียน รวมทั้งสิ้น 450 คน

ตัวแปรในการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย ครอบครัวยที่มีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแตกต่างกัน มีปริมาณการเปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน

- ตัวแปรอิสระ - รูปแบบการสื่อสารในครอบครัว
- ตัวแปรตาม - ปริมาณการเปิดรับข่าวสาร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยคำถามปลายปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารในครอบครัว
- ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร

การทดสอบเครื่องมือ

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาเนื้อหา และความเหมาะสมของการใช้ภาษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีความเที่ยงตรงมากที่สุด
2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดสอบก่อนเก็บข้อมูลจริง (Pre-test) กับพ่อแม่ที่มีลูกวัยเด็กจำนวน 30 ชุด เพื่อตรวจสอบคำถามแต่ละข้อสามารถสื่อความหมายได้ตรงตามที่ผู้วิจัยต้องการ ในส่วนของลักษณะทางประชากร รูปแบบการสื่อสารในครอบครัว และการเปิดรับข่าวสาร ผู้วิจัยหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นตามสูตรของ Cronbach คือ Coefficient Alpha ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ได้ผลจากการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามดังนี้

รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวตามแนวคิดของ แคนเทอร์ และเลอร์ (Kantor and Lehr , 1976) จำนวน 21 ข้อ

รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบปิด ข้อ 1 - 7

ค่าความเชื่อมั่น $\alpha = .760$

รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบเปิด ข้อ 8 - 14

ค่าความเชื่อมั่น $\alpha = .749$

รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบปล่อย ข้อ 15 - 21

ค่าความเชื่อมั่น $\alpha = .744$

การเปิดรับข่าวสาร

การเปิดรับข่าวสารทั่วไป

ค่าความเชื่อมั่น $\alpha = .856$

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับครอบครัว

ค่าความเชื่อมั่น $\alpha = .725$

จากค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแสดงให้เห็นว่า คำถามในแต่ละตอนมีความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับที่ยอมรับได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเองส่วนหนึ่ง และผู้ช่วยวิจัยช่วยเก็บข้อมูลด้วย โดยมีการประชุมร่วมกันเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลก่อนออกเก็บข้อมูลจริง และขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างให้สละเวลาตอบแบบสอบถามด้วยตนเองได้ โดยเริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๗ ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลประมาณ ๓ สัปดาห์

เกณฑ์การให้คะแนนตัวแปร

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดค่าตัวแปรต่างๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากร

ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนบุตรในครอบครัว จำนวนคนในครอบครัว บทบาทในการอบรมสั่งสอนลูก ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ ตรวจให้คะแนนโดยการแจกแจงความถี่แล้วนำมาหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 รูปแบบการสื่อสารในครอบครัว

รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบต่างๆ ตามแนวคิดของ Kantor และ Lehr จำนวน 21 ข้อ ได้แก่ แบบปิด ข้อ 1 – 7 แบบเปิด ข้อ 8 – 14 แบบปล่อย ข้อ 15 - 21 มีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

คำตอบ	คะแนนที่ให้
เป็นประจำ	4
บ่อยครั้ง	3
นานๆครั้ง	2
ไม่เคยเลย	1

การให้คะแนนเป็นช่วงๆ แต่ละช่วงห่างเท่าๆกัน (Interval Scale) ช่วงคะแนนตั้งแต่ 1-4 คะแนน ในคำตอบแต่ละข้อ จากนั้นรวมคะแนนโดยแยกออกเป็น 3 กลุ่ม ตามรูปแบบการสื่อสารในครอบครัว แล้วเปรียบเทียบคะแนนระหว่าง 3 ส่วน คะแนนของกลุ่มใดสูงสุดแสดงว่ามีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบนั้น

แปล และให้ความหมายคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ระดับสูง	3.00 – 4.00 คะแนน
ระดับปานกลาง	2.00 – 2.99 คะแนน
ระดับต่ำ	1.00 – 1.99 คะแนน

ตอนที่ 3 การเปิดรับข่าวสาร

ความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ ใน 1 สัปดาห์

มีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

คำตอบ	คะแนนที่ให้
-------	-------------

ทุกวัน	4
เกือบทุกวัน	3
นานๆครั้ง	2
ไม่เคยเลย	1

แปล และให้ความหมายคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ระดับสูง	3.00 – 4.00 คะแนน
ระดับปานกลาง	2.00 – 2.99 คะแนน
ระดับต่ำ	1.00 – 1.99 คะแนน

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับครอบครัวจากสื่อต่างๆ

มีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้	คะแนนที่ให้
คำตอบ	
เป็นประจำ	4
บ่อยครั้ง	3
นานๆครั้ง	2
ไม่เคยเลย	1

แปล และให้ความหมายคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ระดับสูง	3.00 – 4.00 คะแนน
ระดับปานกลาง	2.00 – 2.99 คะแนน
ระดับต่ำ	1.00 – 1.99 คะแนน

การประมวลผลข้อมูล

ทำการประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) เพื่อคำนวณหาค่าทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ แสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการนำเสนอข้อมูลในตาราง เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนบุตรในครอบครัว จำนวนคนในครอบครัว และข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ บทบาทในการเลี้ยงลูก ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่

1.2 รูปแบบการสื่อสารในครอบครัว

1.3 การเปิดรับข่าวสาร

2. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมุติฐาน ใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

การวิเคราะห์ข้อมูล และอธิบายผลการทดสอบสมมุติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน เพื่อทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA Analysis of variance Camhane and LSD)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย